

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 46 0 Rs 112663 24 Rev
Sarajevo, 11.03.2025. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sutkinja Amire Sadović, kao predsjednice vijeća, Silvane Brković-Mujagić i Enise Bilajac, kao članica vijeća, u pravnoj stvari tužitelja A.Č. iz B., K. bb, kojeg zastupaju Esma Husejbegović i Safet Rustempašić, odvjetnici iz Bugojna, protiv tuženog Šumskogospodarskog društva „Šume Središnje Bosne“ doo, Donji Vakuf, Ul. 770. slavne brdske brigade bb, radi potraživanja iz radnog odnosa, vrijednost predmeta spora 900,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog protiv presude Kantonalnog suda u Novom Travniku, broj 46 0 Rs 112663 24 Rsž od 02.07.2024. godine, u sjednici vijeća održanoj 11.03.2025. godine, donio je sljedeće

R J E Š E N J E

U odnosu na 4. postavljeno pravno pitanje revizija se dopušta i prihvata, ukidaju se drugostupanjska presuda u pravomoćnom dijelu i prvostupanjska presuda u cijelosti, te se predmet vraća prvostupanjskom sudu na ponovno postupanje.

U odnosu na ostala postavljena pravna pitanja (1., 2., 3., 5., 6. i 7.), revizija se odbacuje.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostupanjskom presudom Općinskog suda u Bugojnu, broj 46 0 Rs 112663 23 Rs od 15.11.2023. godine, tuženi je obvezan tužitelju na ime razlike plaće za vrijeme od 01.04.2020. godine do 26.10.2020. godine isplati iznos od 878,95 KM, sa zakonskom zateznom kamatom počev od dana podnošenja tužbe do konačne isplate, uz naknadu troškova postupka u iznosu od 1.042,40 KM.

Drugostupanjskom presudom Kantonalnog suda u Novom Travniku, broj 46 0 Rs 112663 24 Rsž od 02.07.2024. godine, žalba tuženog je djelomično prihvaćena, prvostupanjska presuda u dijelu koji se odnosi na dosuđeni iznos od 41,01 KM i troškove postupka ukinuta i predmet vraćen na ponovno postupanje, dok je u odnosu na dosuđeno potraživanje u iznosu od 837,94 KM žalba odbijena i prvostupanjska presuda potvrđena.

Protiv drugostupanjske presude reviziju je na temelju članka 237 st. 3, 4 (t. 1 i 2) i 5 Zakona o parničnom postupku blagovremeno izjavio tuženi, radi osiguranja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, a povodom sljedećih pravnih pitanja:

„1. Da li je primjenljiv kolektivni ugovor u kojem je propisano da se osnovna plaća obračunava množenjem osnovice i koeficijenta složenosti poslova, a koji sadrži odredbu o osnovici (najniža neto plaća, odnosno 55% prosječne plaće F BiH), a ne sadrži platne razrede i koeficijente, već sadrži odredbu o odnosu između osnovica u rasponu 1 do 4?

2. Da li je zakonit obračun vještaka te odluka suda zasnovana na takvom obračunu koji razliku plaće utvrdi množenjem osnovice iz kolektivnog ugovora o radu ili platnih listi, pravdajući to omjerom odnosa između osnovica u rasponu 1 do 4?
3. Da li je zakonit obračun vještaka te odluka suda zasnovana na takvom obračunu koji razliku plaće utvrdi množenjem osnovice iz kolektivnog ugovora i preračunavanjem koeficijeta iz ugovora o radu u smislu omjera 1 do 4, primjenjujući omjer iz Pravilnika o radu, koji pri tome nije važeći pravni akt zbog neusklađenosti sa Zakonom o radu 2,5 – 10,00, u omjeru 1 do 4, na način da koeficijent iz ugovora o radu dijeli sa 2,5 i tako dobijeni koeficijent množi sa osnovicom?
4. Da li je ispravan stav Kantonalnog suda koji je odbio primijeniti zaključene sporazume sa sindikatom u okolnostima u kojima tužitelj nije pobijao predmetne sporazume niti je pak sud eventualno utvrdio ništavnost tih sporazuma?
5. Da li je ispravan obračun plaće na osnovu zaključenih sporazuma sa sindikatom u okolnostima u kojima se na drugi način nije mogla obračunati plaća zbog nemogućnosti primjene kolektivnog ugovora (ne sadrži potrebne parametre za obračun), nakon toga prestanka važenja istog, nevaženja Pravilnika o radu zbog neusklađenosti sa Zakonom o radu, nemogućnosti primjene ugovora o radu jer ne sadrži potrebne parametre za obračun (sadrži upućujuću odredbu na Pravilnik o radu koji je pri tome neprimjenljiv)?
6. Da li su sudovi dužni u radnim sporovima da po službenoj dužnosti od utvrđene razlike plaće koju potražuje radnik odbiju iznos poreza na dohodak i shodno tome dosude razliku plaće bez poreza na dohodak u okolnostima u kojima vještak prilikom obračuna ne prikaže posebno razliku plaće sa porezom na dohodak i bez poreza na dohodak?
7. Ukoliko sudovi dosude razliku plaća bez odbitka poreza na dohodak, da li u tom slučaju poslodavac može zahtijevati od radnika da mu vrati/regresira iznos plaćenog poreza na dohodak koji je platio u ime i za račun radnika na dosuđenu razliku plaće?
8. Da li kantonalni sud, kada djelomično uvažava žalbu, može presudom ukinuti prvostupanjsku presudu ili se, kada se prvostupanjska presuda ukida, isto može uraditi isključivo u formi rješenja?"

Revident se po pitanju primjene sporazuma zaključenim sa sindikatom poziva na shvatanje ovog suda izraženo u presudama br. 65 0 Rs 552322 23 Rev od 25.04.2023. godine i 43 0 P 049619 12 Rev od 16.07.2013. godine, ujedno se pozivajući i na Odluku Ustavnog suda BiH u predmetu AP-4113/20 kojim se potvrđuje kao ispravan stav o važenju sporazuma zaključenih između poslodavca i sindikata njegovih radnika.

Odgovorom na reviziju tužena osporava dopuštenost podnesene revizije.

Ispitujući pobijanu presudu u granicama propisanim odredbom članka 241 stavak 1 Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), ovaj revizijski sud je odlučio dopustiti reviziju, jer cijeni da je dopuštanje i razmatranje predmetne revizije po 4. postavljenom pitanju bitno za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njenoj primjeni, u smislu članka 237 stavak 4 Zakona o parničnom postupku.

Sporno je među parničnim strankama je da li je tuženi obračunavao i isplaćivao plaće tužitelju od 01.04.2020. godine do 26.10.2020. godine sukladno odredbama Zakona o radu, odredbama Kolektivnog ugovora o pravima i obvezama poslodavaca i radnika u oblasti šumarstva F BiH, te sukladno odredbama zaključenog ugovora o radu, odnosno da li se na obračun plaće tužitelja mogu primijeniti sporazumi zaključeni sa predstavnicima sindikata svaki mjesec za utuženo razdoblje.

Prilikom odlučivanja po reviziji ovaj sud je imao u vidu činjenično stanje utvrđeno prvostupanjskom presudom, koje je nesporno, a ogleda se u sljedećem: tužitelj je sa tuženim zaključio ugovor o radu 04.02.2019. godine i definirao koeficijent složenosti 3,40, a uvidom u platne liste vještak je utvrdio da je za vrijeme od 4-og do 10-og mjeseca 2020. godine tuženi tužitelju plaću obračunavao i isplaćivao po koeficijentu 1,11, uzimajući iz novog kolektivnog ugovora za djelatnost šumarstva FBiH 55% od prosjeka plaće FBiH kao osnovicu za plaću. Nesporno je i da je između tuženog kao poslodavca i Sindikalnog odbora Samostalnog sindikata društva zaključen: Sporazum o načinu obračuna i isplati plaće za 2020. godinu, broj: 01-1043/20 od 11.02.2020. godine, Anex br. 2. na sporazum broj: 01-3011/20 od 7.5.2020. godine, Anex br. 3. na sporazum br. 01-3583/20 od 08.06.2020. godine, Anex broj. 4. na sporazum br. 01-4433/20 od 09.07.2020. godine, Sporazum o načinu obračuna i isplati plaće za mjesec srpanj 2020. godine, broj: 01-5186/20 od 12.08.2020. godine, Sporazum o načinu obračuna i isplati plaće za mjesec kolovoz 2020. godine, broj: 01-5907/20 od 14.9.2020. godine, Sporazum o načinu obračuna i isplati plaće za mjesec rujan 2020. godine, broj: 01-6702120 od 12.10.2020. godine, Sporazum o načinu obračuna i isplati plaće za mjesec listopad 2020. godine, broj: 01-7610/20 od 9.11.2020. godine, Sporazum o načinu obračuna i isplati plaće za mjesec studeni 2020. godine, broj: 01-8627/20 od 10.12.2020. godine, Sporazum o načinu obračuna i isplati plaće za mjesec prosinac 2020. godine, broj: 01-295/21 od 13.01.2021. godine.

Prema mišljenju oba suda ovakvo postupanje tuženog je nepravilno i nezakonito, obzirom da je suprotno ugovoru, pravilniku o radu i kolektivnom ugovoru. Prvostupanjski sud je shvatanja, koje kao pravilno potvrđuje i preuzima i pobijana presuda, da se tuženi neosnovano poziva na sporazum koji je zaključio sa reprezentativnim sindikatom društva vezano za obračun i isplatu plaća, jer se takav sporazum i način reguliranja obračuna i isplate plaća ne može prihvatiti zato što kao takav nije definiran zakonom o radu, niti granskim kolektivnim ugovorom, te je sačinjen između tuženog kao poslodavca i sindikata, a ne ugovornih strana koji su zaključili kolektivni ugovor (Samostalni sindikat šumarstva i papira FBiH i Vlada FBiH).

Navedeno shvatanje prvostupanjskog i drugostupanjskog suda suprotno je shvatanju ovog suda, izraženom u presudama br. 65 0 Rs 552322 23 Rev od 25.04.2023. godine i 43 0 P 049619 12 Rev od 16.07.2013. godine, na koje osnovano ukazuje revizija, pozivanjem na intervenciju radi osiguranja jedinstvenosti u primjeni prava. U navedenim presudama ovog suda u biti je izraženo pravno shvatanje prema kojem je u zaključenim sporazumima sa sindikalnom organizacijom izražena volja radnika pred poslodavcem po pitanju obračuna i isplate plaće za određeno vremensko razdoblje, koja volja nije osporavana u sudskom postupku, uslijed čega zaključeni sporazumi na odnosno vrijeme imaju pravnu snagu i proizvode pravne posljedice na način na koji su i zaključeni. Predmetni sporazumi o načinu obračuna i isplate plaća u utuženom razdoblju, koji su ispred radnika zaključili ovlašteni predstavnici, što se nije ni osporavalo tijekom postupka, nisu u suprotnosti sa Kolektivnim ugovorom o pravima i obvezama poslodavaca i radnika u oblasti šumarstva FBiH („Sl.novine F BiH“, broj 93/16), Zakonom o radu F BiH („Sl.novine F BiH“, br. 26/16, 89/19 i 23/20) i ugovorom o radu parničnih stranaka u smislu apsolutne ništavnosti. S druge strane, ove sporazume nisu pobijale ugovorne strane, dok se radnik u pojedinačnoj parnici ne može pozivati na neprimjenjivanje određenih odredbi sporazuma, što je shvatanje iz uporednih odluka na koje se revident i poziva.

Uslijed takvih okolnosti, ovaj sud po 4. postavljenom pravnom pitanju tuženog dopušta reviziju tužitelja kao izvanrednu radi osiguranja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni, sukladno članku 237 stavak 4 točka 2) Zakona o parničnom postupku i to konkretno radi osiguranja djelovanja zaključenih sporazuma predstavnika radnika i

poslodavca u ovoj pravnoj stvari na jednak način kako je to i u predmetima (gore navedenim) za radnike, odnosno poslodavce KJKP Gras doo, Sarajevo i JP „Grijanje“ Zenica.

Obzirom da su pobijana i prvostupanjska presuda po pitanju primjene sporazuma o načinu obračuna i isplate plaća u utuženom razdoblju utemeljene na pravnom shvatanju koji je suprotan pravnom shvatanju u iskazanim uporedivim predmetima iz sudske prakse, ukida se pobijana presuda u pravomoćnom dijelu, te prvostupanjska presuda u cijelosti i predmet vraća na ponovno postupanje prvostupanjskom sudu (članak 249 stavak 1 Zakona o parničnom postupku).

Ostala pravna pitanja postavljena u predmetnoj reviziji (1., 2., 3., 5., 6. i 7.), nisu od značaja za (dodatnu) intervenciju u cilju osiguranja jedinstvene primjene prava i jednakopravnosti svih u njegovoj primjeni, zbog čega se revizija u odnosu na ta pitanja odbacuje (članak 247 stavak 7 Zakona o parničnom postupku).

Predsjednica vijeća
Amira Sadović, s.r.